

**УКРАЇНСЬКИЙ КАТОЛИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Львівський національний університет імені Івана Франка**

Магістерська програма екуменічних наук

Релігійна журналістика

**ЕКУМЕНІЗМ ТА МІЖКОНФЕСІЙНИЙ КОНФЛІКТ У  
СЕЛИЩІ МАГЕРІВ ЖОВКІВСЬКОГО РАЙОНУ В ПЕРІОД  
НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ**

Магістерська робота

Студентка:  
Науковий керівник:

Лідія Губич  
Антуан Аржаковський,  
доктор історичних наук

Львів 2009

## ЗМІСТ

Вступ .....	3
Розділ 1. Міжконфесійний конфлікт у селищі Магерів між громадами УГКЦ та УПЦ КП.....	8
1.1. Передумови і причини виникнення конфлікту між громадами УГКЦ та УПЦ КП у селищі Магерів на тлі міжконфесійних конфліктів 90-х років у Західній Україні .....	8
1.2. Специфіка міжконфесійного конфлікту у селищі Магерів – боротьба за храм .....	15
Розділ 2. Екуменізм у селищі Магерів – теоретико-практичні аспекти.....	25
2.1. Праця отця Михайла Кульчицького як великий внесок у майбутнє екуменізму у селищі Магерів .....	25
2.2. Екуменічні акції парафіян та священиків УПЦ КП та УГКЦ селища Магерів .....	30
2.3. Практичні рекомендації щодо пожвавлення екуменізму в селищі Магерів та інших регіонах України: авторське бачення проблеми .....	41
Висновки .....	53
Додаток 1. Інтерв'ю з отцем Михайлом Микитою, настоятелем храму святого Юрія УГКЦ села Магерів .....	57
Додаток 2. Інтерв'ю з парафіянкою православної Церкви КП (просила імені не називати) .....	62
Додаток 3. Інтерв'ю з Оленкою Левчук, студенткою, парафіянкою УПЦ КП.....	64
Додаток 4. Інтерв'ю з отцем Михайлом Побурчаком, парохом УПЦ КП села Магерів..	66
Додаток 5. Інтерв'ю з Любою Харполою, вчителем історії Магерівської школи .....	70
Додаток 6. Світлини .....	72
Список використаних джерел та літератури.....	82

## ВСТУП

Україна була і залишається поліконфесійною державою з широкою панорамою віросповідань. Сьогодні на її теренах діє понад 33 тисячі релігійних організацій 55 віросповідних напрямків. І всі вони розвиваються досить швидкими темпами, при цьому стикаючись з багатьма новими і старими проблемами. Якщо контексту сучасної міжконфесійної проблематики не можуть оминути самі її учасники, то гострі релігійні суперечки минулих років залишаються ще на сьогодні білою плямою, яка поступово обростає міфологемами з боку «зацікавлених сторін», і стає каменем спотикання під час ведення екуменічних переговорів. З огляду на таку затребуваність у вивченні міжконфесійних стосунків, які загострились із відродженням національно-культурного і релігійного життя в період незалежності України, ми і обрали тему нашого дослідження.

**Тема** наукової роботи: «Екуменізм та міжконфесійний конфлікт у селищі Магерів Жовківського району в період незалежності України». **Актуальність** теми полягає у всебічному вивченні міжцерковних відносин в Західній Україні на початку 90-х років з екстрапуляцією на сучасний релігійний стан України, які, як ми вже зазначили, є затребувані нашим часом, але ще не вивчені. Локалізуючи тематику і проблематику роботи до одного села, ми поставили перед собою **мету**: детально вивчити міжконфесійний конфлікт у селищі Магерів та з'ясувати, чи можливо досягнути екуменізму на постконфліктних теренах України, і якщо так, то що для цього потрібно?

Одразу зауважимо, по-перше те, що тема нашої роботи стосується одного селища Магерів, в рамках якого ми і проводитимемо наше дослідження. По-друге, так як конфлікт у селищі Магерів спалахнув між громадою Української Православної Церкви Київського Патріархату та громадою Української Греко-Католицької Церкви, то стосунки виключно цих Церков ми і вивчатимемо, наскільки це буде можливим. **Часові**

рамки нашого дослідження, обумовлені предметом вивчення, і охоплюють період незалежності України.

Наукова робота містить два розділи. З огляду на сформульовану мету дослідження, в першому розділі ми поставили перед собою такі **завдання**:

- детально розглянути міжконфесійний конфлікт у селищі Магерів;
- з'ясувати його передумови і причини на тлі міжцерковних конфліктів 90-х років ХХ століття в Західній Україні;
- визначити специфіку конфесійного конфлікту та його перебіг у вище згаданому селі;
- на локальному рівні простежити сучасні відносини між громадами Української Православної Церкви Київського Патріархату та Української Греко-Католицької Церкви;
- простежити рівень релігійної свідомості жителів села Магерів як вияв релігійної толерантності.

Другий розділ нашої роботи присвячений екуменічній ситуації селища Магерів. В цьому розділі ми сформулювали наступні завданнями:

- вивчити сучасну релігійну ситуацію села Магерів;
- простежити, на основі свідчень представників релігійних громад, екуменічні настрої та екуменічні позиції кожної громади зокрема;
- дослідити екуменічні акції парафіян та священиків УПЦ КП та УГКЦ;
- на основі дослідження, проведеного в селищі Магерів, вивести практичні рекомендації щодо можливості пожвавлення екуменізму в селі Магерів та в інших селах Західної України.

**Джерельною базою** при написанні нашого дослідження була інформація отримана в процесі проведення інтерв'ю з жителями та священиками селища Магерів,

архівні матеріали греко-католицької громади, надані отцем Михайлом Микитою та праці і статті українських публіцистів і науковців. Проте мусимо зазначити, що нам не вдалося знайти жодного друкованого матеріалу, який би стосувався безпосередньо релігійної ситуації в селищі Магерів в обраний нами для дослідження період.

Серед вчених дослідників, які займаються вивченням причин і специфіки релігійних конфліктів загалом в Західній Україні, можна виокремити таких, як М. Маринович, В. Єленський, О. Турій, Б. Гудзяк, В. Бондаренко, А. Колодний, а також ряд інших молодих науковців, на праці яких ми спиратимемося в магістерській роботі.

**Об'єктом** нашого дослідження є зібрані матеріали, архівні документи, публіцистичні та наукові праці науковців, дослідників, церковних діячів.

**Предметом** роботи виступають безпосередньо конфліктні та екуменічні відносини між громадою УГКЦ та громадою УПЦ КП селища Магерів.

**Наукова новизна** роботи випливає вже з самої теми, яка ще до нас не була порушувана у наукових чи публіцистичних розвідках. Окрім того, ми обрали системний підхід до вивчення проблематики, який передбачає багатоспекторне розкриття теми. У роботі зроблено історичний дискурс, детально вивчено конфліктогенний період, а також сучасний релігійний стан і релігійні стосунки громад селища Магерів.

**Географічні межі** нашого дослідження ми обмежили до одного селища Магерів, аби глибоко проникнути в суть міжконфесійного конфлікту і вивести з цього як теоретичні, так і практичні висновки. Адже, загальні тенденції загострення міжцерковних стосунків на початку 90-х років в Західній Україні є одній ті же, але кожен конфлікт має свою специфіку, і свою постконфліктну ситуацію. Велику роль у цьому відіграє тло, на якому спалахує конфлікт та рівень особистої релігійності учасників конфлікту. Дуже важливим при цьому залишається постать і позиція

церковного провідника, в даному випадку священиків. Саме в такому світлі ми розкриваємо тему роботи.

На сьогодні релігійний чинник займає провідне і домінуюче місце практично у всіх сферах людських відносин. Важливим фактом залишається й те, що будь-яка політична система в процесі історичного розвитку зазнавала краху, якщо вона була позбавлена універсальних людських цінностей, в нашому випадку, виключно християнських. Тому, як зазначає відомий український правозахисник, філософ, публіцист Мирослав Маринович, «в Україні архімедовою точкою опори може стати не тверда державна рука, а радикальний прорив у духовно-церковній сфері»<sup>1</sup>.

Такий прорив, на нашу думку, можливий лише за двох умов. По-перше, коли Церква перестане ідентифікувати себе з конфесійністю, тобто стане Церквою Христовою, а не католицькою чи православною. І, друге, коли людина почне мислити себе не як принадливий елемент Церкви, а як особа в Церкві. Тоді стане можливою і зрозумілою ера Духа Святого. Лише так людина, стаючи інструментом у руках Третьої Особи Пресвятої Трійці, може сповнити волю Отця. Ми не вдаватимемося до якихось модерних, надто ідеалістичних моделей екуменізму сьогодні, а, навпаки, спробуємо, сучасну релігійну ситуацію розкрити у світлі автентичного християнства, в якому домінантою був і залишається виключно духовний вимір життя.

**Результатом** цієї наукової роботи повинно стати представлення еволюції розвитку міжпарафіяльних відносин у селищі Магерів від часу виникнення двох релігійних громад у селі і до сьогоднішнього дня. Як самі громади села Магерів, так і науковці, дослідники, журналісти і просто християни зможуть зрозуміти об'єктивні причини конфлікту та можливість утвердження християнської любові на

---

<sup>1</sup> Маринович Мирослав. Я вірю, або «Домашнє завдання» на ХХІ століття / Українська ідея і християнство або коли гарцюють кольорові коні апокаліпсису. – К.: ДУХ і ЛІТЕРА, 2003. – с. 502

постконфліктних теренах. **Практичне значення** даного дослідження полягає в тому, що воно може слугувати історичним джерелом для утвердження екуменізму в Україні.